

GAZETA POPORULUI

ABONAMENT
Pe un an 150 Lei
Pentru oficiile publice 200 .
Pentru bănci 500 .
In America 5 dolari

Gazeta Partidului Poporului.
Director:
OVIDIU HULEA

Adresa gazetei noastre este:
Alud „liceul „Titu Maiorescu”.
Prețul unui număr 3 lei.

Cine mai rămâne . . . ?!

Domnul Iuliu Maniu, președintele partidului național-tărănesc, mai pierde un tovarăș politic și de astă dată trebuie s-o spunem pentru toată lumea, care se gândește și care vrea binele mulțimii, pierde pe cel mai de seamă bărbat politic al partidului: pe doctorul Lupu.

Orice s'ar spune, cum este datina la despărțiri, în partidul național țărănesc, acum după ce a plecat N. Iorga, marele învățat al neamului, după ce pleacă și doctorul Lupu, se pune o întrebare asupra căreia trebuie să atragem luarea aminte a țărănimii: cu cine mai rămâne dl Maniu.

De opt ani, domnul Iuliu Maniu, face și desface cuscrenii . . . Face azi o fuziune și mâne se desface totul pentru că dl Maniu acum de zece ani aproape, pertractează și nu este însuși lămurit de dușmani și de prieteni . . . nu știe cu cine rămâne!

Noi totuș trebuie s'o spunem că dl Maniu, mai are de pierdut prietenia dlui Constantin Stere, a dlui Mihalache, și a acelei garde, cu care d. Maniu a plecat la luptă în 1918, anul în care toți credeau că dl Iuliu Maniu, este mântuitorul vieții politice în România nouă, liberă și întregită.

Totuș pierderea în fiecare an a unui nou prietin, trebuie să pună pe gânduri pe toți acei cari mai așteaptă o mântuire!

De ce pierde d. Maniu pe toți cei buni și cine mai poate ști pe cine va mai pierde mâne!

Unui bărbat politic, care știe și-ar trebui să-și dea seama, că mulțimea care a făcut din d-sa, un zeu, așteaptă și ceva în carne și oase, o „friptură” cum ar zice marii propovăduitori ai iubirii țărănilor, că în urma luptei lui ar trebui să răsară marea dreptate, că acestui om i-ar trebui să lase bătaia cu morile [de vânt și în locul ei să vadă că ori va mântui Ardealul, dar nu cu vorbării, ci cu fapte, ori va rămânea desămăgirea cea mai grozavă pe care a avut-o Ardealul . . .

Dar d. Maniu așa se pare că vrea să se descuscriască și cu cei mai credincioși prieteni . . . dela M-Sa Regele, peste d. Brătianu, generalul Averescu, Nicolae Iorga, și drul Lupu . . .

Nimeni nu mai este bun pentru d. Maniu . . . Iar Ardealul d-sale între timp suferă, că prietenii îi sunt hrăniți de o politică sarbădă și nehotărâtă.

Am fi putut avea închegarea sufletească a neamului, și foarte multe drepturi, pe cari d. Maniu trebuia să fie iscusit a le scoate din mâna „ciocoilor” vechiului regat, singurul cuvânt pe care îl mai rostește când trebuie să se apere de toți, cari îl părăsesc . . .

Și doar în țara asta n'o fi un singur om grozav . . . Că-ar fi prea multă jale să ai un singur om, care nici el nu mai știe ce e de capul lui . . .

Trecute Vremuri.

Răsfoind în cărțile, gazetele și reviste ungurești, tipărite înainte și în cursul războiului, citind șirele ce dejosesc până la sălbăticie neamul românesc, îți vine în minte bunătatea Românilui ce te face să crezi că acest popor e cel mai ertător de pe pământ; cel mai blând și cel mai milostiv.

Cu vremea ce a trecut parcă au trecut toate, și chin și durere și suferință . . . Totuș când îți amintești acele vremuri, parcă îți vine în minte gândul că prea îndurător a fost ceriul chear cu soarta pe care a dat-o prin pacea marelui războiu, asupra noastră de eri.

Zilele trecute mi-a căzut în mână o revistă cu numele: „Tolnai Világlatja” numărul din 16 Oct. 1916. Într'un articol despre poporul român, această revistă scria:

„Poporul român, popor de opincari, așa cum îi vezi, îi poți numi sălbatici, și oricum, numai bărbați și intelectuali nu!

Așa ne caracterizau pe noi stăpânii de eri . . . Sunt lucruri ce nu ne fac mai răi, ci mai buni; astăzi noi nu le spunem așa . . . ei sunt frați cu noi.

ION RAȚIU.

Pentru Țăranii Români.

În trecut a-ți ascultat de conducătorii voștri firești: de preot și învățator. Nu făceți nici un pas, ca să nu le cereți sfatul. Ei totdeauna vă dădeau sfaturile cele mai bune și cuminiți și voi le primeați; căci ziceați voi fiecare: „părintele a zis, învățătorul m'a sfătuit așa”. Învățăturile lor totdeauna vă prindeau bine, căci nici una din învățăturile lor nu era împotriva voastră, a neamului sau deaproapelui vostru.

Când voi aveți astfel de preot și învățator erați mândri și vă lăudați: Preot ca al nostru nu mai este, învățătorul nostru n'are păreche, Dumnezeu să-i ție, și multe alte laude.

La astfel de conducători mergeau din alte sate să-le ceară sfatul.

Străinii îi cinsteau, deși în sufletul lor era ură neîmpăcată contra acestor conducători integri ai voștri. Pe furis căutau să-i facă prizoniți de stăpânire și nu odată au fost batjocoriți; internități și bătuți.

Cu cât un preot sau învățator să intereseze de luminarea voastră; cu cât căuta să vă stringă rândurile în jurul drapelului românesc și a ideii naționale; cu cât căuta să vă apere în contra nedreptăților; cu atât mai tare erau urâți, scriși în cartea neagă și căutau prilej să-i învețe minte, pentru-că aveau cutezanța și bărbăția să se pună contra scopului lor suprem care era maghiarizarea.

În alegeri, afară de crășmari și primari, votați pe acela, pe care îl vota și popa și dascălul.

Pentru această ascultare a voastră, mulți de ai voștri au fost inpușcați. Voi îi plângeați. Așteptați ceasul răzbunării profetite de preoții și învățătorii voștri. Și erați mândri de voi, de faptele voastre, de „brăcila” națională de cântecele voastre, conducătorii voștri și chear de morți voștri,

Erați viteji.

Femeile voastre nu se lăsau mai pe jos. Ele își vărsau dorul, lacrimile, bucuria în covoară, pe cari le țeseau ghemuite pe război.

Căutau să așeze culorile în așa chip ca să iasă treicolorul românesc la iveală, să orbască dușmanii noștri, să crepe de necaz, că nu-și pot ajunge ținta.

Copiii voștri: feciori, fete jucau teatru la școală, jucau hora și sârba învățate dela dl învățator.

Cântau cântări naționale, chear și atunci când secerăți holda ungurului și coseați iarba străinului. Numai roada, căci pământul era al vostru, al nostru, căci el ne-a da viață acum 19 veacuri.

A venit războiul. Toți a-ți alergat la preot. Vați spovedit și cuminecat și a-ți plecat la moarte.

Scriați cărți. Femeile voastre, cari nu știau ceti, alergau la popa să le cetească. La învățator să duceau mai rar, căci cei mai mulți erau în rând cu voi, pe front. Popa le cetea, vă scria, făcea rugăciuni pentru voi, ca să va ferească Dumnezeu de glonțul dușmanului.

Învățătorul în rând cu voi vă îmbărbăta, vă scria cărțile voastre, și-le cetia pe celea ce primiăți de acasă, era nedespărțit de voi și la bun și la rău.

Un an doi, mulți până la sfârșit, va-ți păstrat credința. Visul Maicii Domnului era la sânul vostru să vă ferească de rău.

Pe cei mai mulți v'a și ferit.

Ați umblat multe țări, ați văzut multe și bune și rele. Ați venit în atingere cu feliori de oameni, dela cari ați învățat multe.

In cei 4 ani a-ți îndurat multe năcazuri: oboseli, boli, foame, păduchi. Vă mistuea dorul după cei de-acasă, după neveste, copii, părinți, vite, moșie și toate,

In rugăciunea voastră cereați un singur lucru dela Dumnezeu! Să se gate bătaia.

Asta a mers un an, doi, trei. Dela un timp v'ați pierdut nădejdea. Inimile voastre au început a se impetri. Ruga voastră nu s'a mai înălțat spre cer, căci străinii, cu cari luptați în tranșee, nu se rugau, din contră injurau pe Dumnezeu. Dela aceștia v'ați molipsit și voi. In creerii voștri a început să se nască tot felul de gânduri rele, de cari nu vă puteați lăpăda. Pentru voi războiul a devenit o menire, de unde numai aveți nădejde să scăpați. Fiecare își zicea: Astăzi n'am murit, dar mor mâine. Si acest gând vă stăpânea tot sufletul și tot gândul.

Nu va dedeați seama, că judecând așa vă depărtați tot mai mult de credința către Dumnezeu, inimile voastre să înăspreau tot mai tare și răul a început să vă stăpânească tot sufletul și trupul.

(Va urma)

Din Impărăția fericirii.

† Lui Pilu.

— Mamă... dulcea, scumpa și îndurerata mea mamă, unde ești de nu mă auzi?—De trei zile bat la poarta inimii tale și tu nu mă auzi nu vrei să-mi deschizi... Unde ești buna mea mamă ce faci, că nu vrei și nu mă primești? — Iată de trei zile mă străpung neîntreruptele tale gemete, iar lacrimile tale mă sfășe, ca un șuvoi de lavă aprinsă și neîdurătoare... Mă plângi pe mine iubitoare mamă, că te-am părăsit pentru totdeauna, că drumul cel pe care am pornit, nu mai are reîntoarcere! — Tu plângi pe acel Pilu al tău, atât de scump și drag, care ți-a fost tot țelul vieții și fericirii tale? Tu zaci zdrobită de durerea acestei pierderi la mormântul cadavrului meu — și'n durerea ta uriașă și oarbă, uiți că numai partea cea menită peirii s'a dus, te-a părăsit, aceea, care din țărină este și care'n țărină s'a reîntors, — și că fiul tău, sufletul lui, care va trăi de-a pururi, e mereu cu tine și niciodată nu te va părăsi... Caută de luptă cu durerea ta și-o învinge — căci numai după ce sufletul ți se va însenina, vei putea simți apropierea sufletului meu, care va sta mereu în preajma ta, să te mângâie și bucure... Usucă-ți o clipă măcar ochii și liniștește-ți inima să mă poți înțelege deplin și ascultă...

Ascultă mamă dulce, eu sunt atât de fericit... Mai fericit decât aci în casa ta, unde tu și tata ați jertfit totul ca să mă simt fericit... Totuș nu m'ați putut feri, cu toți doctorii și cu toată iubirea voastră nemărginită, de durerile hărăzite tuturor acelor, cari au îmbrăcat haina țarinei...

Tu, care m'ai iubit cum nici o mamă nu poate iubi mai mult, mă plângi pentru că m'am descătușat de acea haină grea și peritoare azi sau mâine? — O mamă, dacă ai avea putere să citești, cum citesc eu în cartea Ursitei, nu m'ai plânge, ci i-ai mulțumi lui Dzeu că m'a chemat la Sine, când ai putea vedea ce e scris pe pagina vieții mele... Și când mă gândesc, cât mi-a părut de rău în clipa când am trecut pragul vieții pământești, unde voi scumpi părinți, v'ați străduit să fiu cât mai fericit și unde știam că vă las pe toți acei cari m'ați iubit atât — încât abia am înghițit ultimii picuri din păharul Vieții... Dar abia descătușat de coaja argilei, care îmi sugrumase fericirea întinzându-mi aripele și înălțându-mă spre Nemărginire, orice părere de rău, orice durere s'a prefăcut într'o neînchipuită plăcere, nemărginită ca însăși nemărginirea... Singure lacrimile și gemetele voastre, mai ales ale tale sfântă mamă mai lasă o umbră cernită pe fericirea aceasta atât de desăvârșită altfel...

Deci dacă'n adevăr iubirea ta a avut ca țel fericirea mea mamă scumpă și îndurerată,

te rog, nu mă mai plânge, căci eu sunt lângă tine și voiu fi totdeauna și sunt fericit. Părintele nostru suprem care ne iubește pe fiecare, din iubire m'a chemat la sine... Încrede-te în acest adevăr neîndoișos — și încetează de a mă mai plânge... Sufletul meu e zadarnic, tot nu va mai îmbrăca niciodată haina de Țărână, care zace în coșciug și pe care tu o plângi atât: *niciodată*... Mă veți găsi însă sub forma văzută, în toate faptele voastre bune și'n iubirea voastră a cărei roade se vor arăta față de orice copil sărac: *aci* veți găsi pe Pilul Vostru și atunci va fi el și mai fericit...

Dacă tu ții să guști și tu din această fericire a mea, ascultă-mă: fi mama tuturor copiilor, cari sufer și pe cari îi poți tu mângâia... Acesta să fie rostul tău, rostul inimii tale generoase și calde, care știe iubi atât, căci în acest rost, vei gusta și tu adevărata fericire pe care *„molile nu o rod, apa nu o duce și viermii nu o mănâncă“*...

Aci te vei întâlni veșnic cu Pilul tău drag...

Livia Hulea Rebreanu.

O nouă lămurire...

II.

O să-ți spun eu ce a constatat Dl Pușcariu. Dlui a constatat aceia, că pentru comuna Bucium pe iarna anului 1925—26 sa designat un parchet pentru rost în mărime de aproape 15 hectare, dat de ocolul silvic Abrud și aprobat de foruri în regulă. Având în vedere că parchetul aprobat ca rost nu a fost designat pentru stăpîrea totală ci de unde și de unde câte un fir, care sa marcat din pădurea mai bătrână (lemn de brad și nu molift), acest parchet a dat în total circa 4000 m. cubi. Din acest cuant Dr. Glückseel în diferite rânduri cu bonuri primite în toată regula dela primarul comunei a cumpărat 685 metri cubi, iar diferite societăți minere și locuitorii comunei Bucium au cumpărat 1500 metri cubi, restul de circa 1816 m. cubi nu sunt exploatați și nici vânduți neaflându-se cumpărători până în prezent. Nici un locuitor din comuna Bucium nu sa plâns, că ar fi cerut pădure și nu ar fi primit, prescurtat n'a fost nimenea. Acum D-le Rusu cum stăm cu minciuna, că Dl Glückseel ar fi exploatat 30 pogoane pădure. Mai înțeleg să mințească cineva la dublu, dar nu de treizeci de ori atâta. Că așa fi ortac cu Dl Glückseel aceia Dl Pușcariu nu a constatat-o și nici nu e competent la așa ceva.

Produsul acesta l-a vândut primarul comunei în urma hotărârei adusă de Consiliul comunal în ședința din 21 Noiembrie 1925 care a hotărât, că din parchetul rostului anului 1925/26 să se vândă cu 100 Lei m. cub (așa după cum îl vinde și Statul) la locuitorii din comună și străinii indiferent, numai ca comuna să poată ajunge la parale pentru așa acoperi bugetul și să-și poată achita datoriile în timpul cel mai scurt ceace sa și întâmplat. Ce aprobare mai lipsea aici, când consiliul comunal dispune liber de averea comunei și mai ales de rosturi (vezi art. de lege XXII din anul 1886 § 21 și 30 litera c.). Ce licitație mai lipsea când pădurea s'a vândut în metri cubi și nu în canturi sau porțiuni hotărâte; comunei i'a părut bine, că are la cine vinde și că ajunge la parale.

Nu înțeleg de ce Dl Rusu nu amintește, că în această chestiune a fost la anchetă și Dl Inspector General Ștefănescu dela Ministerul de Interne, care n'a constatat absolut nimica.

Mai spune Dl Rusu, că eu am vrut să mă îmbogățesc în decursul unei nopți prin călcarea legilor. Nu nici de cum, eu nu am norocul lui Rusu Abrudeanu cu care de fapt așa sa și întâmplat fiind rudenie de aproape cu P.....

Cu articolul publicat tot în oficiosul Partidului Liberal din 19 Octomvrie 1926 desmințești pe celălalt, adeca Dta pe Dta te combați în acesta recunoști cifrele de mai sus, iar fantazia de minciuni în en-gros se restrânge. În acesta te ocupi mai mult de a ataca notabilități, cari fac parte din partidul Liberal zicându-le *faimoși cămătari* și mai ales te ocupi de celea ce a declarat martorii duși de Dta la anchetă, amintind între altele și aceia, că raportul Dlui Pușcariu e favorabil. Nu ne indo-

im, că nu va fi favorabil, la din contră trebuie să fie foarte favorabil; când mergi pentru a ancheta și ești așteptat cu mese întinse, cu beuturi speciale transportate cu o zi mai înainte din Abrud, apoi automobil la dispoziție în plus nici măcar lucru să nu ai, căci ancheta o isprăvește Dl Rusu, el întreabă și numai el răspunde iar greșierul scie, în forma aceasta nu mă îndoiesc că și raportul la Minister tot Rusu l-a făcut. Domnului Pușcariu i să iartă toate, deoarece ancheta a ținut-o în 30 Septemvrie 1926 iar în altă zi, adeca în 1 Octomvrie a trecut la pensie. Aici numai atât pot să zic, că destul de rușinos și-a încheiat bilanțul carierei,

Din fasiunile martorilor mă voi ocupa mai ales cu a lui Alexandru Lupu despre care spune Dl Rusu că a fasonat următoarele: „Trebuie, că Dl pretor e ortac cu Dl Glückseel, deoarece eu aveam o pretenziune de 3000 Lei la comună și mergând cu cuitanța să ridic banii dela Dl Glückseel (care era dator comunei) neaflându-l acasă mi-a achitat Dl pretor banii“. Da recunosc, că i-am dat 3000 Lei în baza cuitanței ce suna la numele Dlui Glückseel; dar numa, la insintința și pe garanțai preotului Tomuși care m'a rugat foarte mult să fac ceva să-l ajut, deoarece numitul n'are bani nici macar de bucate mai spunându-mi și aceia, că Dl Glückseel îndată ce va sosi în baza cuitanței îmi va restitui suma. La acest om eu cred, că i-am făcut un bine, ca mai târziu să se angajeze ca martor contra mea. „Aruncă coaje la câine pentru ca mai târziu să te muște“. Sunt convins, că nici plăcerea Dlui Rusu nu i-a făcut-o deajaba.

Ași dori, ca atât faptele mele, cât și pe a le lui Rusu să le ancheteze o comisie de oameni cinștiți și imparțiali cu siguranță rezultatul va fi următorul:

1. *Dr Vesa* cu 8 frați, fiu de țăran din comuna Sohodol. Fost soldat 7 ani. Decorat în armata Română cu „Coroana României“ No 5814, apoi Cu „Virtutea Militară“ No 11717 și laudat în Gazeta Oficială de cătră Comandamentul General Teritorial din Sibiu prin adresa No 783/1919. Numitul în anul 1915 a fost primul comandant de companie, care a avut curajul să plece pe front dela Reg. de Inf 50 din Alba-Iulia sub stindard național românesc. În timpul revoluției ca comandantul gărzii naționale din Abrud a apărât viața și avutul locuitorilor din acest ținut, tot cu această gardă a susținut ordinea în cetatea Bălgradului cu ocaziunea alipirei Ardealului la Țaramamă (în 1 Decemvrie 1918.) A înființat primul Batalion din Ardeal, care a luptat la Tisa și a cărui comandat a fost. Avere are un lot de casă în comuna Abrudsat cu o casuță de lemn pe el pe care a cumpărat-o cu bani luați împrumut, care datorie mai sustă și azi. Iată rezultatul muncii de 7 ani ca funcționar al Statului.

2. *Dl Rusu*: Inainte de război și revoluție simplu gazetar, iar după război multi milionar, fără carieră și slujbă, dar cu venituri bune. Cum a câștigat averea? Vă răspunde moștenitorii Moșung și locuitorii din comuna Săvârșin ect. Războiul l-a făcut în barurile, dancinurile și șantanele din București și Iași. Om cu trecere în fața celor fără ambiție, lingăi și slabi de inger.

„Așfel să remunerează faptele diferiților oameni“.

Abrud, la 6 Februarie 1927.

Dr Vesa pretor.

Serbările liceului „T. Maiorescu“ din Aiud.

Liceul „Titu Maiorescu“ din Aiud a fost cel dintâiu mare așezământ de învățatură înființat în Aiudul Ungurilor din trecut, în orașul unde cultura ungurească înainte de războiu îneca orice avânt, orice început românesc. Liceul român din Aiud a fost înființat nu numai pentru a lumina pe cei câteva sute de băeți ce an de an se părădă pe lănciile lui, ci mai mult pentru a rădica însemnătatea limbii și învățaturii românești, acolo unde trebuia.

Liceul românesc din Aiud înființat la stăruințele multor oameni de bine și mai ales a întâului director al școlii Dl Ovidiu Hulea, și-a înțeles sarcina ce o are și știu va înțe-

lege-o și în viitor; trebuie să fie o dovadă a puterii noastre românești, a disciplinei și învățaturii. Cu atâta drag am privit elevii acestei școli când la serbările din Blaj au câștigat steagul, adevărată întâia izbândă; apoi la București la concursurile „Tinerimii Române” anul trecut a câștigat două premii; ceea ce înseamnă că profesorii și elevii și-au făcut cum se cere datoria.

La 15 Februarie anul acesta s'au organizat frumoase serbări în cinstea amintirii marelui învățat Titu Maiorescu, a cărui nume e înscris în fața liceului. La această serbare a venit și învățatul profesor Bogdan Duică delă Universitatea din Cluj, care a ținut o frumoasă cuvântare despre Titu Maiorescu. S'au rostit poezii în mai multe limbi apoi elevul B. Gruia a citit o frumoasă poezie: „Oda lui T. Maiorescu”. Corurile conduse de elevul din cl. VIII-a Mafftiniuk au fost frumos reușite.

Șeara comitetul școlar a aranjat o petrecere; elevii au jucat piesa „Fântâna Blanduziei” apoi dansurile naționale „Călușerul” și „Bătuta” conduse de elevul Maxa. Dansurile naționale au plăcut mult și au fost privite cu deosebită plăcere de mulțime.

Serbările liceului Titu Maiorescu, m'a făcut să cred că această școală înaintează așa de frumos și semințele aruncate de dascăli ei, au ajuns pe pământ bun și roditor. M'a bucurat faptul că în Aiudul, de-acum românesc se pune preț pe cel mai mare bun al omenirii, pe învățatură
I. R.

Criza financiară în Alba-Iulia.

— Trei instituții financiare silite să lichideze. —

Criza care apasă tot mai greu asupra vieții noastre financiare și economice, după ruinarea atâtor întreprinderi industriale și comerciale, a început să atace și existența instituțiilor noastre financiare. De câteva luni de zile incoace, băncile din Ardeal, cu deosebire, trebuie să lupte pe zi ce merge cu mizerii tot mai greu de învins. Bani aproape au dispărut de pe piețele Ardealului. Cei ce solicită azi un împrumut cât de mic, primesc pretutindeni același răspuns: „n'avem parale”. Deponenții cari cer, din paralele lor, sume cât de bagatele, sunt amânați de pe-o zi pe alta.

Greșala unor bănci.

Această criză o simțesc mai ales băncile, cari și-au imobilizat cu o râvnă de nesățioasă lăcomie mari capitaluri în întreprinderi industriale, — întreprinderi, cari — străine de talentul calculator de dobânzi al financiarilor mari și mici, — n'au vrut să concureze cu optimismul bancherilor noștri fără experiență, dar increzuți în capacitatea lor, și dornici de a se îmbogăți pe un teren ce l-au crezut ușor de învins.

Pornind din râvna lor de a realiza în scurtă vreme câștiguri fantastice, bazați pe lipsa în țară a unor mărfuri și produse, precum și pe abundența de parale de după război, — ei au crezut că a sosit timpul, când, bancherii vor trebui să se substituie tuturor industriașilor și comercianților mari și mici. Primele succese i-au încurajat, și de atunci fără nici un control și fără vre-un calcul real, — care să țină cont și de eventualele riscuri, — s'au năpustit asupra tuturor afacerilor, cari afaceri însă nici decum nu erau în consonanță cu menirea instituțiilor financiare. Și pe măsură ce întreprinderile lor cereau investiții tot mai mari, pentruca în schimb să meargă tot mai prost, în aceiași măsură ridicau ei interesele bancare după capitalurile ce le plasa institutul lor financiar. Așa că la un moment dat s'au trezit cu investiții de zece și de douăzeci de ori mai mari decât întreg capitalul lor societar, și cu un etalon de 36—42—50, ori chiar și mai multe procente,

Cazul dela Alba-Iulia

Mulțumită speculanților de o nesățioasă râvnă de îmbogățire, trei instituții financiare din Alba-Iulia, au ajuns în fața falimentului.

„Concordia”, bancă economică și comercială, pe urma unui prea avântat comerț cu textile, piele și spirt, și fără să-și fi asigurat colaborarea unor experți în materie, a trebuit să lichideze, terminând lichidarea lentă fără a suferi alte zguduiri, decât pierderea capitalului societar.

Tot pe urma unor aventuri de speculațiuni — cu întreprinderi forestiere — au ajuns în fața falimentului societățile de credit: „Mercur” și „Izvorul”.

Banca „Mercur” a ajuns în faliment declarat din pricina competenței directorului ei, un evreu care s-a avântat într-o riscantă întreprindere forestieră. Pentru salvarea acestui institut nu s'a sinchisit prea tare nici una din băncile cari erau cu ei în legături comerciale, ca urmare tragicul a succedat în mod precipitat.

Alt caz

Banca „Izvorul” tot competenței unui forestier are să-și mulțumească starea de faliment, care a fost cerută Tribunalului de curând. Unul dintre intemeietorii băncii „Izvorul”, vicepreședintele consiliului de administrație, d. dr. Ioan Pop (Papianci), directorul general al întreprinderilor Forestiere Române din Cluj, încurajat pe semne de situația pe care a creat-o competența dsale acestei mari întreprinderi forestiere românești, — a înființat în județul Alba, cu banii depunătorilor români, o altă întreprindere forestieră, ca întreprindere de casă a băncii „Izvorul”.

Cu toate competențele, această întreprindere a mers prost, din care cauză, și încă pentru multe altele, — și banca Izvorul a ajuns în preajma falimentului.

Natural, că pentru salvarea acestui institut financiar, institut românesc vrednic de o altă soartă, au sărit într'ajutor toți cei chemați și chiar și cei nechemăți.

Banca „Mercur” nu a fost salvată de către cei care eventual o mai puteau salva, — banca Izvorul, cu toate eforturile ce se vor depune, și cu toată bună voința pe care ar împingea-o, nu va putea evita falimentul. Asta este deosebirea între aceste două institute financiare, cari ambele au confundat menirea lor în aceste regiuni cu interesele unora dintre cei angajați efectiv ori moralmente la conducerea lor.

Banca „Mercur” este declarată în stare de faliment, și ea face acum ultimele eforturi pentru a salva cel puțin în parte depunerile cetățenilor creduli, și pentru a scăpa de ruina materială, și dacă se va putea și de alte răspunderi pe membrii ei din consiliul de administrație. Socru directorului general al acestui institut un mare comerciant din Alba-Iulia cu bună stare materială, este gata să aducă, împreună cu alți membri din consiliu, maximul sacrificiu material, pentru a salva ce se mai poate încă salva, după ce ginerele său, fostul director al aceluși institut, printr'un glonț bine potrivit, nu a fost în stare să salveze decât onorarea copiilor săi minori.

Lichidarea acestui institut se va termina în scurtă vreme, și vom vedea ce învățături se vor ști culege pe urma falimentului acestuia.

Altfel se prezintă situația la banca „Izvorul”, pe care abia acum au început să o asalteze depunătorii cu cereri de declarare în stare de faliment, pentru neplata depunerilor scadente promise că se vor plăti, amânate iarăși pentru alte termene, dar tot nesatisfăcute încă.

Avânturi nechipzuite.

Acest institut, care pe vremea Consiliului Dirigent și sub aripile ocrotitoare ale exponenților lui din județ își luase un avânt îndrăzneț, — în lipsa competenței pentru o conducere solidă și reală, și părăsit de mâna ocrotitoare a împărțitorilor de favori din județ, — a amestecat de înălțimea culmilor spre cari îndrăznise să-și avânte sborul, și acum cu groază privește la adâncimea prăpăstiei pe care nu o va putea evita, ci în care fatalmente va trebui să se prăbușască.

Cari sunt cauzele cari au produs ruina băncii „Izvorul”?

Este într'adevăr de neînțeles, cum un institut financiar care la un milion lei capital societar avea peste patruzeci milioane lei depuneri, nu și-a putut păstra situația solidă creiată pe piața acestui oraș și a acestui județ!

Intrând însă în tainele acestui institut financiar se vor putea găsi toate explicațiile pentru a putea înțelege, pentruce acest institut merge orbș spre povârniș.

Va urma. Dr. Cornel Dărămuș.

ȘTIRI

— **Marele cântăreț Grozăvescu ucis.** Marele cântăreț Traian Grozăvescu, a fost ucis în Viena de soția sa care i-a tras în ceafă un glonte de revolver. Grozăvescu a fost omorât de soția sa fiindcă nu a voit să o ducă cu dansul la Berlin unde a fost chemat să cânte, la operă.

— **Moartea lui C. Mille.** Ziaristul român Const. Mille, președintele asociației ziaristilor a murit săptămâna trecută. Prin moartea lui gazetăria românească pierde pe unul dintre cei mai de seamă cărturari ai ei.

— **Conferință.** Duminecă, la Casina Română din Aiud, a ținut o cuvântare Dl. prof. Peneș din Cluj. Dsa a vorbit despre primordia ce o aduc asupra neamurilor, jidanii.

— **Procesul Studenților dela Oradea.** Nu de mult s'a judecat la Oradea procesul celor 28 studenți, cari au oprit să se reprezintă la teatru o piesă jucată de actori unguri și evrei. După terminarea procesului studenții au fost achitați și puși în libertate.

— **Boala Spaniolă.** Boala Spaniolă bântue în măsură foarte mare în Aiud toate școlile s'au închis.

— **Viscol pe Bărăgan.** În urma unui viscol puternic pe Bărăgan (în Muntenia) linia dintre București și Constanța a fost inzepezită. Zăpada în unele părți e așezată pe linie în grosime de 1 metru așa, că trenurile câțva timp n'au circulat.

— **Petrecere.** Dumineca trecută s'a ținut petrecerea „reuniunii de înmormântare” dela penitenciarul din Aiud. Reușita a fost frumoasă, mai ales că vinurile și mâncările s'au vândut mai eține ca la orice altă petrecere.

— **Procesul elevului Totu.** La începutul săptămânii s'a judecat la Câmpulung, în Bucovina, procesul elevului Totu, care a omorât pe un evreu din Cernăuți pentrucă acesta a batjocorit profesorii români. Curtea cu jurați din Câmpulung, a achitat pe Totu punându-l în libertate.

— **Ciocnire.** Se anunță din Londra că în apropiere de Hull a avut loc o groaznică ciocnire de trenuri. Expresul care părăsise gara din Hull s'a ciocnit la 200 de metri depărtare de stație cu un tren de persoane, care inainta cu o viteză mică spre gară. Șase vagoane ale trenului de persoane au fost cu totul sfărâmate. De sub dărâmaturi au fost scoase șase cadavre; sunt 40 de răniți grav. Printre victime se află mai mulți copii de școală.

Citiți și

Răspândiți

GAZETA POPORULUI

— **Sinucidere.** Femeia Susana soția lui Avram Buți din comuna Acmarî în etate de 61 ani s'a sinucis prin ștrangulare.

— **Moarte prin arsuri.** Fetița Cumbra în etate de trei ani a locuitorului Horvat Pavel din Teiuș, din neglijența părinților a căzut într-o oală cu apă fierbinte. După ce a fost scoasă, în urma arsurilor ce a suferit după câteva ore a murit.

— **Ministru împușcat.** Din Lisabona s'a telegrafiat că fostul ministru de război, colonelul Clova, a fost condamnat la moarte de Curtea Marțială și împușcat, din cauza participării la ultima revoluție. Soția sa s'a sinucis pe cadavrul soțului, imediat după executare.

— **Cutremur.** În ziua de 14 Februarie, s'a produs în Herzegovina și Serbia de sud un cutremur mai puternic ca toate cari s'au înregistrat în aceste regiuni, de 50 ani încoace. Cea mai puternică zguduitură a durat vre-o 42-45 secunde și a fost însoțită de fulgere (fără tunet). În orașul Lubinici au fost distruse toate edificiile publice, gara și fabrica de tutun. Cutremurul a provocat surparea unor munți în regiunea Dabanko-Polie, unde au fost acoperite câteva case.

Aviz!

Se aduce la cunoștință domnilor învățători și amatorilor că a apărut harta județului Alba în mărime de 1:110000 și se află de vânzare: în Aiud la Coop. Învățătorilor, în Alba-Iulia la librăria „Alba”, în Ighiu, Zlatna, Teiuș, Ocna-Mureșului și Abrud la direcțiile școalelor primare, în Sebeș la dl subrevizor P. Chirca.

Domnii învățători sunt rugați a o ridica pentru uzul școalelor.

Primăria orașului Aiud.
Serviciul administrativ.
No. 813-1927 P.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că toți proprietarii de vite cari doresc a-și învoi vitele în pășunea comunală pe anul 1927, sunt obligați a însinua numărul vitelor până la data de 1 Martie 1927 la Primăria comunală pentru a fi înscrise.

Vitele înscrise după data de mai sus se vor admite la pășunat numai în cazul când nu s'ar completa numărul admis.

Aiud, la 18 Februarie 1927.

Primer: **Dr. Aurel Albini** Secretar: **Gligor,**

Redactor responsabil:
ION RAȚIU

„COOPERATIVA ÎNVĂȚĂTORILOR”

AIUD.

Secția de librărie: Cea mai bine asortată cu toate rechizitele de școală, articole de birou și cărți literare.

Secția de manufactură

vinde cu prețurile cele mai convenabile toate articolele aparținătoare aci.

Violine dela Lei 450 până la Lei 5000.

CINEMA „PRINCIPELE CAROL”

PROGRAM:

Joi, la 17 Februarie

Urgia destinului

(Fica Vienei.)

Dramă socială în 11 acte.

În rolul principal:

ANNA NILSON.

Inceputul repr. la 7 și 9 ore.

Sâmbătă și Duminică, la 19 și 20 Febr.

Cea mai mare noutate de film!

Femei fatală

Dramă din viața femeilor celebre în 8 acte.

În rolul principal:

FERN ANDRĂ și C. AGNES ESZTERHÁZY

Spect. Sâmb. la 9, Dumin. la orele 5, 7 și 9

La măcelăria

Ștefan Incze

din Aiud, Piața Regele Ferdinand No. 19.

Se capătă zilnic cea mai bună calitate de carne de vită, de vițel, de porc, unsoare topită, slănină afumată și proaspătă de topit. Mezeluri proaspete și bune se capătă întotdeauna, cu prețurile cele mai reduse.

Cercetați și vă convingeți!

Cine vrea haine frumoase, elegante și moderne, atât civile cât și militare, nu le poate procura decât la **Croitoria modernă** alui

Alexandru Vălean

Aiud, P. Reg. Ferd. No. 15. (lângă podul prefecturei)

Aici se lucrează după ultima modă franceză și engleză și cu prețurile cele mai moderate.

Se pregătesc și chipiuri pentru elevi.

Cercetați și vă convingeți!

Funcționari și Elevi la ori ce comandă au reducere de **20%**.

Cunoașteți cea mai estină mașină de scris din lume? Dacă nu, veniți până la prăvălia

WIEDER

ori dacă stați în Provincie trimiteți o scrisoare și veți primi prospectul gratuit. Tot aici se găsesc toate obiectele de electricitate, ca fier de călca, samovare, aranjări de sonetii etc. Aici se află și piese pentru Radio, cu prețuri reduse

ADOLF WIEDER mecanic

Aiud. Str. Avram Iancu 49.

Români!

Faceți reclamă în „GAZETA POPORULUI” care se citește în satele a lor trei județe.

ROMÂNII! Sprijiniți Industria românească!

Comandați numai la

PETRU CRIȘAN

mecanic

Str. Unirii No. 2. AIUD. Str. Unirii No. 2.

Execută prompt și estin în atelierul său propriu, orice reparații de mașini de treierat (îmblătit), mașini de cusut, biciclete și alte obiecte tehnice. Face din nou și reparaază cuptoare din fier, pluguri și alte lucrări mecanice la edificiil.

SCHOPPELT și BAUER

fierărie

Telefon 61. AIUD. Telefon 61.

Furnizează toate categoriile de tînichea, fier, precum și diferite scule mecanice, tâmplărie, arme de vânat, cartușe revolvere, bricege, briciuri, patine pentru iarnă, skiuri, sănii pentru copii etc. etc.

„ROMÂNUL”

Insofire generală, economică, industrială și comercială S. P. A.

AIUD.

Izvorul cel mai estin de cumpărare, unde aflați: coloniale, rom, vin, și tot felul de beuturi, Petroleu de lampă, ulei de uns, ulei de zilindru, tavață și benzină pentru mașini de îmblătit etc.

Piatră vântată 98—99% și rafie de legat vie.

LIBRĂRIE, asortată cu tot soiul de hârtie, cărți rechizite de școală și de biuou.

Români, cumpărați numai dela „Românul”!